

ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΟΙ Κ. Κ.

Π. ΖΑΧΑΡΙΑΣ, Κ. ΚΤΕΝΑΣ, Γ. ΡΑΖΕΛΟΣ, Ν. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ,
Γ. ΣΑΡΡΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ

ΕΤΟΣ ΙΓ'.

ΑΘΗΝΑΙ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1912

ΑΡΙΘ. 8.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ διαιτητικὴ ἀπόφασις ἐπὶ τῶν ἐγερθεῖσών διαφορῶν κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Λαρίσης - Συνόρων μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἑλληνικῶν Σιδηροδρόμων ὑπὸ Λουδοβίκου Σβερίγκ καὶ Ἡλία Ι. Ἀγγελοπούλου.

Ἔργα ἀποσβέσεως τοῦ χειμάρρου Λεωνιδίου ὑπὸ Ἀγγ. Γκίνη.

Ἡ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΓΕΡΘΕΙΣΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΝ ΤΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΑΘΗΝΩΝ - ΛΑΡΙΣΣΗΣ - ΣΥΝΟΡΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

ἜΠΟ

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ ΣΒΕΡΙΓΚ

ΚΑΙ

ΗΛΙΑ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Συνέχεια

Ἔργα συμπληρωματικά.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν λόγων τούτων τῶν ἄνω μνημονευθέντων, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει, ὅτι

αἱ προθεσμίαι, αἱ ἐν πάσῃ ἐργολαβίᾳ τοιοῦτου εἴδους ὀριζόμεναι, εἶνε ἀναγκαίως ἀνάλογοι πρὸς τὰ ἔργα τὰ προβλεπόμενα ἐν τῷ σχεδίῳ καὶ κατὰ ποσότητα καὶ κατὰ σημασίαν. Ἄν λοιπὸν τὰ ἔργα τὰ πραγματικῶς ἐκτελεσθέντα εἶνε σημασίας καὶ ἀξίας πολὺ ἀνωτέρας τῆς προβλεφθείσης, ἢ περιπτώσις αὕτη ἀρκεῖ, ὅπως τροποποιήσῃ τοὺς ὅρους τῶν προθεσμιῶν. Ἴδε Πανδέκτας Γαλλικοῦς: Δημόσια Ἔργα. Κατ' ἀποκοπὴν ἔργα, ἀριθ. 2322, ἀριθ. 2324.

Ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐργολαβία ἢ αὔξησις τῶν ἐκτελεσθέντων ἔργων ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προβλεφθέντα εἶνε πολὺ μεγάλη. Ἡ ὑπερβολικὴ αὕτη αὔξησις ἀποτελεῖ ἐπίσης κατὰ τὴν Γαλλικὴν Νομολογίαν, περιπτώσιν ἀνωτέρας βίας. Ἴδε Πανδέκτας Γαλλικοῦς. Δημόσια Ἔργα. Ἔργα κατ' ἀποκοπὴν ἀρ. 2326. «Τὰ δικαστήρια, παρὰ τὸν λίαν σαφῆ χαρακτήρα τῆς κατ' ἀποκοπὴν ἐργολοβίας, ἔχουσιν ἐνίοτε ἐνδοιασμούς τινας, ὅπως ἐφαρμόσωσιν αὐστηρῶς αὐτά, ὅταν ἡ διαφορὰ μεταξὺ προβλέψεως καὶ ἐκτελέσεως εἶνε πολὺ μεγάλη». Ὁ ἀκόλουθος πίναξ δεικνύει τὴν αὔξησιν ταύτην τῶν ἐκτελεσθέντων ἔργων, ἅτινα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προβλεφθέντα ὑπερβαίνουν κατ' ἀξίαν τὰ 35 τοῖς %.

Τμήματα	Προϋπολογισμός		Ἐκτελέσεις	
	Εἰς Δραχμάς	Εἰς χρυσόν	Εἰς Δραχμάς	Εἰς χρυσόν
1ον	11.000.000	5.192.491	12.535.452	5.182.069
2ον	10.570.000	3.369.867	16.692.760	3.541.440
3ον	19.415.000	3.937.642	25.920.511	4.074.540
Ἐν ὅλῳ...	40.985.000	12.500.000	55.148.723	12.798.049

Ἡ σπουδαιότης τῶν υπερβάσεων τῶν ἐκτελεσθεισῶν ποσοτήτων ἐν σχέσει πρὸς τὰς προβλεφθεῖσας δεικνύεται εὐκρινῶς ὑπὸ τοῦ ἑξῆς πίνακος :

Ἔργα	1ον Τμήμα		2ον Τμήμα		3ον Τμήμα	
	Προβλεπόμενα	Ἐκτελεσθέντα	Προβλεπόμενα	Ἐκτελεσθέντα	Προβλεπόμενα	Ἐκτελεσθέντα
Συνήθεις γαῖαι μ ⁸	309.099	696.975	105.628	636.918	1.026.060	1.283.147
Ἡμίθραχος »	163.123	161.957	178.244	96.002	736.814	773.307
Βράχος »	155.385	203.457	23.984	60.976	222.601	629.016
Λιθοδομαὶ Τ.	9.779	26.310	42.221	109.931	61.737	85.118
Μεταλλικὰ καταστροφώ- ματα	195	240	1.949	2.321	1.256	1.318
Μικραὶ σήραγγες . . Μ.	90	90	1.126	1.377	4.524	5.256

Ἡ αὔξεις ἐπίσης τῆς σημασίας καὶ τῆς δυσκολίας τῶν ὑπογειῶν ἔργων, ἰδίως τῶν ἔργων ἐξυγιάνσεως, δεικνύεται ὑπὸ τοῦ ἀκολουθοῦντος πίνακος. Ἡ αὔξεις αὕτη συνεπήγγο μελέτας αἰτινες φυσικῶ τῷ λόγῳ ἐγίνοντο ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον ἐπῆρχοντο, τὰ συμβεβηκότα καὶ ἀπῆτον ὡς ἐκ τούτου πολὺν χρόνον.

	Ἐξυγιάνσεις		
	1ον Τμήμα Δραχμαὶ	2ον Τμήμα Δραχμαὶ	3ον Τμήμα Δραχμαὶ
Ἐκτελεσθέντα	262.091,—	2.240.465,—	2.739.482,—
Προβλεπόμενα	97.897,—	221.731,—	587.333,—
Διαφορὰ	164.194,—	2.018.734,—	2.152.149,—
Ἦτοι ἐπὶ πλέον τῶν προβλέψεων κατὰ :	167 %	910 %	336 %

Ἦτοι ἐν συνόλῳ 478 %

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν ἄνω, τὰ ἔργα τὰ ἐκτελεσθέντα συμφώνως πρὸς τὴν Πρόσθετον Σύμβαση, εἰσὶν μεγάλης σπουδαιότητος.

Ὁ ἀκόλουθος πίναξ δεικνύει τὰς σχετικὰς ἀξίας τῶν 3 τμημάτων.

	1ον Τμήμα Δραχμαὶ καὶ Φράγκα	2ον Τμήμα Δραχμαὶ καὶ Φράγκα	3ον Τμήμα Δραχμαὶ καὶ Φράγκα
Ἔργασια μέχρι Ἰουλίου 1906	16.522.578,—	12.440.853,—	15.330.260,—
Ἔργα ἐκτελεσθέντα κατὰ τὸν Ἰούλιον 1906 μέχρι σήμερον	16.533.000,—	13.556.500,—	23.299.858,—
Διαφορὰ	30.422,—	1.115.647,—	7.969.598,—
Ἦτοι ἐν ὄλῳ		9.115.667,—	

Ἀποβλέποντες ἰδίως εἰς τὰ ἔργα τοῦ Γοργοποτάμου, παρατηροῦμεν, ὅτι αἱ μεγαλιέτεροι δλοσθήσεις καὶ καταπτώσεις ἐγένοντο μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς Προσθέτου Συμβάσεως εἰς τὸ μεσόβαθρον 0 καὶ εἰς τὸ ἀκρόβαθρον.

Ἐπὶ πλέον πρέπει νὰ παρατηρηθῆ ὅτι εἰς τὰ χαώδη ταῦτα ἐδάφη αἱ ὀλισθήσεις αὐταὶ καὶ καταπτώσεις ὀφείλονται ἀναμφιβόλως εἰς τὰ ἔργα ἐξυγιάνσεως, τὰ ὑπὸ τοῦ ἐλέγχου ἐπιβληθέντα, ὡς εὐκρινῶς ἀποδεικνύεται ὑπὸ τοῦ γραφικοῦ πίνακος τοῦ μηνὸς 7βρίου 1907, τοῦ μηχανικοῦ τοῦ ἐλέγχου ἐν Λαμία, καὶ διὰ τῆς συναφείας τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τῶν ἡμερομηνιῶν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τούτων τῆς ἐξυγιάνσεως καὶ τῶν καταπτώσεων τοῦ ἐδάφους.

Πράγματι ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1906 μέχρι τοῦ 7βρίου 1907, ἡ ὀλικὴ καθίζησις τοῦ ἀκροβάθρου ἦν 0,32 μ. περίπου, καὶ ἡ ὀλισθησις 0,36 μ. Αἱ ἡμερομηνίαι αὐταὶ εἶνε μεταγενέστεραι τῆς ὑπογραφῆς τῆς Προσθέτου Συμβάσεως.

Τὰ σπουδαιότερα τῶν ἔργων τοῦ Γοργοποτάμου ἐτελέσθησαν ἐπίσης μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς Προσθέτου Συμβάσεως, ὡς ἐν παραδείγματι:

1) Τὰ συμπληρωματικὰ ἔργα ἐξυγιάνσεως τοῦ μεσοβάθρου 0 καὶ τοῦ ἀκροβάθρου, ἀπὸ 23 Αὐγούστου μέχρι Δεκεμβρίου 1906.

2) Ἡ κατασκευὴ ἐν ὑποδομῇ τοῦ ἀκροβάθρου ἀρξασμένη τῇ 9 Ἰουνίου 1907 καὶ περατωθεῖσα τῇ 18 Ἀπριλίου 1908.

Νομίζω λοιπόν, ὅτι ἦτο δίκαιον, πρὶν ἢ ἐφαρμόσωμεν τὸ ἄρθρ. 3 τῆς Προσθέτου Συμβάσεως νὰ λάβωμεν ἐπίσης ὑπ' ὄψει πάντα ταῦτα τὰ ἔργα τὰ καταστάνα ἀναγκαῖα ἐκ τῶν ἐπιγενομένων συμβεβηκότων μετὰ τὴν Πρόσθετον Σύμβασιν καὶ τὰ ὁποῖα ἀναμφισβητήτως ἀποτελοῦσιν περίπτωσιν ἀνωτέρας βίας.

Ἐκτὸς τούτου, ἡ ἔκδοσις 47 500 ὁμολογιῶν ἐγένετο λίαν βραδέως, ἥτοι τῇ 26 Μαΐου/8 Ἰουνίου 1904, ἔνεκεν τῶν δυσμενῶν ὄρων τῆς οἰκονομικῆς ἀγορᾶς (Πόλεμος Ἀγγλοτραναβαλικός).

Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ἡ Ἐταιρία, ἐκ φρονήσεως, συνεκέντρωσε τὰς προσπαθείας αὐτῆς, ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τῶν δύο πρώτων τμημάτων μέχρι τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως τῶν ὁμολογιῶν, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξησφάλιζε τὴν κατασκευὴν τοῦ τρίτου τμήματος. Καὶ πραγματικῶς 4 ἔτη μετὰ τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν, ἥτις συμπίπτει μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἔργων τοῦ 3 τμήματος, τὰ ἔργα ἐπερατώθησαν, ἥτοι εἰς περίοδον χρόνου ἴσην πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Συμβάσεως προβλεπομένην. Ἐν συνόψει, ἐκ τῶν προρηθέντων, προκύπτει ὅτι ἦτο δίκαιον νὰ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὴν Ἐταιρίαν αἱ κρατήσεις, αἱ γενόμεναι ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς Προσθέτου Συμβάσεως. Ὑπὲρ τῆς λύσεως ταύτης συνηγορεῖ ἐπίσης τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἐταιρία ἐπὶ τῶν 64 χιλ. τοῦ 2 Τμήματος ἠδυνήθη νὰ

θῆσῃ εἰς ἐκμετάλλευσιν τὰ 36 χιλιομ. (Δαδὶ - Μπράλλο καὶ Λιανοκλάδι - Στυλῆς) 2 ἔτη πρὸ τῶν προθεσμιῶν, ἥτοι τῇ 11/24 Ἰουλίου 1905.

Ἀπόφασις.

Οἱ Διαιτηταὶ ἀπὸ συμφώνου ἀπορρίπτουσι τὴν ἀξίωσιν ταύτην τῆς Ἐταιρίας ἀνερχομένην εἰς 139,938 φρ.

10^{ov}

Ἐλλειψις ἀσφαλείας. Βανδαλισμοί.

Ἡ Ἐταιρία ζητεῖ ἀποζημίωσιν δραχ. 103. 600 καὶ φράγκων 29.056 διὰ ἐπισυμβάσας αὐτῇ ζημίας ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀσφαλείας ἐν τῇ χώρᾳ.

Οἱ Διαιτηταὶ ἀναγνωρίζουσιν ὅτι πανταχοῦ ἐπὶ τῶν ἐκτελέσει σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, μακρὰν τῶν κατοικημένων τόπων, συμβαίνουσι τοιαῦτα κλοπαί. Ἀπαραίτητος ἐπομένως ἀποβαίνει ἡ ὑποχρέωσις ἐν Ἑλλάδι ὡς καὶ πανταχοῦ ἢ ἀπὸ μέρους τοῦ ἰδιοκτήτου περιφρούρησις τῶν ὑλικῶν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐργοταξίοις. Ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ ἡ φύλαξις τῶν ἐκτελέσει ἔργων ἀνατίθεται εἰς εἰδικούς φύλακας καὶ οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς χωροφύλακας ἢ τὴν ἀστυνομίαν. Ἡ Ἐταιρία δὲν ἀπέδειξεν, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Διαιτητῶν, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον αὐτῆς καταδιώκουσα τοιαύτας πράξεις, ὡς ἐπίσης δὲν ἀποδέχονται τὴν γνώμην τῆς Ἐταιρίας ὅτι εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις διὰ δῆθεν δικαστικὰς ἀποφάσεις λίαν ἐπιεικεῖς ἐπὶ καταγγελιῶν τῆς Ἐταιρίας, καθόσον εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη ἡ τοιαύτη περὶ τῶν δικαστικῶν τούτων ἀποφάσεων, ἀνυποστήρικτος μομφή, ἦτο δικαία, ἢ ἐπέμβασις τῆς Κυβερνήσεως οὐδεμίαν θὰ εἶχε σημασίαν.

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων, οἱ Διαιτηταὶ ἀπορρίπτουσι τὴν αἴτησιν τῆς Ἐταιρίας.

11^{ov}

Φωτοτυπία καὶ Ἡλιογραφία.

Ἡ Ἐταιρία ζητεῖ δραχ. 21.055 μετὰ τῶν τόκων αὐτῶν, διὰ χορηγηθείσας τῷ Δημοσίῳ φωτοτυπίας καὶ ἠλιογραφίας εἰς ἀριθμὸν ἀντιτύπων ἀνώτερον τῶν ἐν τῷ 3 ἄρθρῳ τῶν Συγγραφῶν ὀριζόμενον.

Οἱ Διαιτηταὶ ἀποδέχονται ὅτι αἱ διὰ τὰ ἀντίγραφα ἀπαιτήσεις τοῦ Ἑλέγχου προσεκάλεσαν δαπάνην μὴ προβλεπομένην εἰς βᾶ-

ρος τῆς Ἑταιρίας, ἀλλὰ φρονοῦσιν ὅτι τοιαῦται ἀπαιτήσεις δὲν ἐγείρονται εἰς τοιαύτας μεγάλας ἐπιχειρήσεις καὶ ὅτι ἀποδεχθεῖσα ἡ Ἑταιρία τὴν αἴτησιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἑλέγχου, ν' ἀποστείλῃ τοιαῦτα ἀντίγραφα, ὅφειλε νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἦτο πολὺ πιθανὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις λαμβάνουσα γνῶσιν τῆς ἀξίας τῶν φωτοτυπιῶν δὲν θὰ ἐξηκολούθει νὰ ζητῇ τοιαύτας.

Ἐνεκα τούτου οἱ Διαιτηταὶ ἀπορρίπτουσι τὴν αἴτησιν ταύτην τῆς Ἑταιρίας.

12ον

Ἀποβάθρα καὶ Κρηπιδώματα Πειραιῶς.

Ἡ Ἑταιρία ἰσχυρίζεται ὅτι τὰ ἐκτελούμενα ὑπ' αὐτῆς ἔργα διὰ τὸν Προβλήτα τοῦ Πειραιῶς παρημποδίζοντο κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐργασίας ὑπὸ τῶν πλοίων τῶν ἐκεῖ ἐλλιμενισμένων καὶ ὅτι εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπισκευάσῃ τὰς ὑπὸ τῶν πλοίων τούτων προξενηθείσας βλάβας ἐπὶ τῶν κρηπιδωμάτων. Ἡ Ἑταιρία οὕτω ζητεῖ ἀποζημίωσιν 5.000 δραχ. διὰ τὰς ἐνοχλήσεις ὅς τῇ ἐπροξένησαν τὰ πλοία, καὶ Δρ. 4.450 διὰ τὰς καταβληθείσας ὑπ' αὐτῆς δαπάνας, πρὸς ἐπισκευὴν τῶν λιθοδομῶν κρηπιδωμάτων.

Οἱ Διαιτηταὶ ἀπορρίπτουσι τὴν πρώτην αἴτησιν διότι θεωροῦσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις οὐδεμίαν ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς τὰ πλοία τοῦ λιμένος νὰ προσεγγίξωσι τὸ ἐν λόγῳ κρηπίδωμα, τὸ ὁποῖον ἐξετελέσθη διὰ κοινήν χρῆσιν καὶ διότι τὸ αἰτούμενον ποσὸν τῶν 5.000 δραχ. δὲν ἀντιπροσπεύει ὠρισμένην καὶ ἀποδεδειγμένην ζημίαν.

Ἀποδέχονται ὅμως τὴν αἴτησιν τῶν Δρ. 4.450 καὶ ἐπιδικάζουσι τῇ Ἑταιρίᾳ τὸ ποσὸν τοῦτο διότι ἡ Κυβέρνησις διεκέρυξεν ὅτι ἡ χρῆσις τῶν κρηπιδωμάτων εἶνε δημοσία καὶ ἐπομένως αἱ δαπάναι τῆς ἐπισκευῆς δὲν εἶνε δίκαιον νὰ ἐπιβαρύνωσι τὴν Ἑταιρίαν.

13ον

Σχέδιον Κυρίου ἐπιβατῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Ἑταιρία ζητεῖ τὰς ἀκολούθους ἀποζημιώσεις:

1ον Δραχ. 63.225 διὰ βραδύτητα ἐν τῇ ἐγκρίσει τοῦ σχεδίου τοῦ κυρίου ἐπιβατῶν τοῦ σταθμοῦ Ἀθηνῶν, ἥτις βραδύτης ἠνάγκασε ταύτην νὰ πληρώσῃ τιμὰς κατὰ 20 % μεγα-

λειτέρας τῶν συνήθων, ὅπως κατορθωθῇ ἡ ἐγκρίσις ἀποπεράτωσις τοῦ κυρίου.

2ον Δραχ. 17.901 διὰ προσθέτως ἐκτελεσθέντα ὑπόστεγα ἐν Θήβαις καὶ Λεβαδείᾳ.

Ἐπὶ τοῦ 1ου ζητήματος οἱ Διαιτηταὶ ἀπορρίπτουσι τὴν αἴτησιν τῆς Ἑταιρίας διότι ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν διαφόρων ἐπισήμων ἐγγράφων καὶ ἐπιστολῶν ἐξάγουσιν ὅτι, διὰ τὴν βραδύτητα ταύτην δὲν εἶνε μόνον ὑπεύθυνος ἡ Κυβέρνησις ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑταιρία καὶ ὅτι, μετὰ τὴν ἐγκρίσιν ὁ ὑπολειπόμενος χρόνος τῇ ἦτο πλέον ἢ ἐπαρκὴς πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ κυρίου τούτου.

Ἐπὶ τοῦ 2ου ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἐν λεπτομερεῖᾳ ἐξετάζουσιν ἐν τῇ ἀποφάσει αὐτῶν, θεωροῦσι δίκαιαν τὴν ἀπαίτησιν τῆς Ἑταιρίας πρὸς πληρωμὴν τῶν ὑπ' αὐτῆς γενομένων δαπανῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑποστέγων Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.

Ἐπειδὴ ἐν τούτοις ἡ Ἑταιρία, δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς ἀπὸ 4/17 Φεβρουαρίου 1905, ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κατασκευάσῃ τοιαῦτα ὑπόστεγα ξυλίνα ἰδίᾳ δαπάνῃ, οἱ Διαιτηταὶ τῇ ἐπιδικάζουσι μόνον Δραχ. 9.910, ἥτοι τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν σιδηρῶν ὑποστέγων, ὅς ἐξετελέσθησαν καὶ τῶν ξυλίνων τοιούτων ὅς προσεφέρθη νὰ ἐκτελέσῃ.

14ον

Φαραγγόγεφρα τοῦ Γοργοποτάμου.

Ἡ Ἑταιρεία ἀπαιτεῖ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν δαπανῶν διὰ:

Ἔργα ἐξυγιάνσεως.	Δρ. 169.877
Ἀνάληψιν ἐν ὑποδομῇ τοῦ ἀροβάθρου Πειραιῶς.	» 220.661
Ἀνάληψιν ἐν ὑποδομῇ τοῦ μεσοβάθρου Μηδὲν.	» 118.333
Γενικὰ ἔξοδα συμπληρωματικὰ ἐπὶ 4 μῆνας πρὸς 10.000 . . .	» 40.000
Διὰ τόκους μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1909 διὰ τὰ ἐξυγιαντικὰ ἔργα ἀπὸ 1905, ἥτοι 169.877 Δρ. $\times 0,08 \times 5 =$	» 67.950
Διὰ τὰ θεμέλια ἀπὸ μέσων 1908 ἥτοι $338,933 \times 0,08 \times 1,5 =$. . .	» 40.679
Τὸ ὅλον.	Δρ. 657.500

Ὅπως αἰτιολογήσῃ τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἡ Ἑταιρεία βασίζεται κυρίως ἐπὶ δύο ἐπιχειρημάτων.

1ον) Ὅτι ἔνεκα τῆς κακῆς ἐκλογῆς τῆς θέσεως τῆς γεφύρας, συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως δοθὲν εἰς τὴν Ἑταιρίαν σχέδιον,

προεκλήθησαν δαπάναι δι' ἄς κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἑταιρίας εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις.

2ον) Ὅτι τὴν ἀνάληψιν ἐν ὑποδομῇ τῶν λιθοδομῶν τοῦ ἀκροβάθρου Πειραιῶς καὶ τοῦ μεσοβάθρου Μηδὲν κατέστησαν ἀναγκαίαν τὰ ἀνωφελῆ καὶ μάλιστα ἐπιβλαβῆ ἔξυγιαντικά ἔργα, ἅτινα, κατὰ τὸ λέγειν τῆς Ἑταιρίας, ἐπεβλήθησαν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Ἑλέγχου.

Ἡ Ἑταιρία παραπονεῖται κατόπιν ἐν γένει, διὰ τὴν αὐθαίρετον παρέμβασιν τοῦ Ἑλέγχου εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς. Ἐκθέτουσα τὰ τοῦ ζητήματος ἐπιλέγει τὰ ἐπακόλουθα: « Ὑπὸ τοιούτου ὄρου ὁ κατασκευαστὴς ἔδει νὰ ἔχη πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐνεργείας, πρῶτον ἵνα διέλθῃ ταχέως τὸ δύσκολον τοῦτο μέρος ὅπως στρώσῃ τὸ ταχύτερον τὴν γραμμὴν εἰς τὸ 2ον Τμήμα καὶ δευτέρον ὅπως ἐπανορθώσῃ, ὡς αὐτὸς ἠθέλε, τὰς ἀτελείας τῆς πρώτης ταύτης λύσεως.

Ἐντὶ τῆς ἐλευθερίας ἐνεργείας ἡ Ἑταιρία ὑπέκειτο εἰς τὴν αὐστηρὰν κηδεμονίαν ἐυερεθίστου Ἑλέγχου ὅστις, ἐνῶ πρόεβαλλεν ἐντόνως τὴν εὐθύνην αὐτοῦ ἐν τούτοις, προφυλάσσειτο φρονίμως ὅπισθεν τῆς πραγματικῆς εὐθύνῃς τῆς Ἑταιρίας, διέκοπτε τὰ ἔργα ἐπὶ 4 μῆνας, ἐπηύξανε τὴν δαπάνην πάσης μελέτης ὑποβαλλομένης εἰς τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ καὶ διέτασσαν ἔργα, δῆθεν ἔξυγιαντικά, τόσον δαπανηρὰ διὰ τὴν Ἑταιρίαν, ὅσον καὶ ἀλυσιτελῆ διὰ τὸ ἔδαφος».

« Ἡ ἀνάμιξις αὕτη τοῦ Ἑλέγχου εἰς κατασκευὴν ἔργου ἀναληφθεῖσαν κατ' ἀποκοπὴν παρ' ἀναδόχου μετεχόντων κατὰ τὸ ἐν πέμπτον τῆς δαπάνης, καθιστᾷ ὑπεύθυνον τὴν Κυβέρνησιν δι' ὅλα τὰ κακῶς γεγόμενα καὶ τὰ περιττὰ ἔξοδα ἅτινα προεκάλεσεν ».

Ἐπὶ τοῦ κατ' ἀρχὴν ζητήματος τῆς ἀναμίξεως τοῦ Ἑλέγχου, οἱ Διαιτηταὶ θεωροῦσιν ὡς αἰτιολογημένην τὴν ἀνάμιξιν τούτου ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν οὗτος θὰ εἶχε τὴν πεποιθησιν ὅτι τὰ ἔργα δὲν ἔξετελοῦντο μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης στερεότητος.

Ἐὰν ὅμως ὁ Ἑλέγχος ἀνείμχθη καὶ ἐπέβαλε τεχνικὰ διατάξεις ἀντιθέτους πρὸς τὴν γνώμην τῆς Ἐπιχειρήσεως, ὄφειλε νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τῶν προτάσεων τούτων. Δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς εὐθύνῃς ταύτης διὰ τῆς παρατηρήσεως, τῆς γενομένης κατὰ τὴν ἔγκρισιν τῆς μελέτης τῆς συνταχθείσης συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ, ὅτι ἡ Ἑταιρία παρέμενεν ἐν πάσῃ περιπτώσει ὑπεύθυνος τῆς στερεότητος καὶ τῆς διαρκείας τοῦ ἔργου (ἴδε π. χ. ἐπιστολὴν Ὑπουργοῦ 23 Μαΐου 1907 Νο 8866, ἐν ἣ λέγεται ἐν τέλει, μετὰ τὴν ἔγκρισιν τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ζητηθέντων ἔργων: « ἡ εὐθύνη διὰ τὴν στε-

ρεότητα καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἔργου θὰ εἶναι πάντοτε εἰς βάρος τῆς Ἑταιρίας ὑμῶν συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς σχετικῆς Συμβάσεως ».

Δὲν εἶναι δίκαιον κατὰ τὴν γνώμην τῶν διαιτητῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ λαμβάνῃ ὁ Ἑλέγχος ἀποφάσεις ἄς ἡ Ἑταιρία θεωρεῖ ἀμελετήτους καὶ ἀντιβανούσας πρὸς τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ μὴ ἀποδέχεται τὴν εὐθύνην τῶν ἀποφάσεων τούτων.

Οἱ διαιτηταὶ διὰ λόγους δικαιοσύνης, παραδέχονται πάντοτε κατ' ἀρχὴν ἐν παρομοίαις περιπτώσει, τὴν συμμετοχὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐν τῇ εὐθύνῃ, παρὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς προβαλλομένην ἐπιφύλαξιν καὶ τοῦτο ὄχι μόνον διὰ τὰς ἑλλείψεις ἄς θὰ προεκάλουν αἱ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιβληθεῖσαι διατάξεις ἐν τοῖς ἔργοις, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ περιττὰ μέτρα ἅτινα ἐπιφέρουσιν ἀνωφελεῖς δαπάναι.

Αἱ ἐκ τῆς εὐθύνῃς ταύτης ἀπορροῦσαι συνέπειαι, δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ προσδιορισθῶσιν, εἰμὴ ἰδιαιτέρως δι' ἐκάστην περίπτωσηιν.

Ἡ Κυβέρνησις, διὰ νὰ ἀναιρέσῃ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Ἑταιρίας, παραπέμπει εἰς τὰς διατάξεις τῆς Συμβάσεως ἐκθέτουσα τὰ ἀκόλουθα:

« Κατὰ τὸ ἄρθρον 11 τῆς Συμβάσεως ἡ Κυβέρνησις θέλει παραδώσει εἰς τὴν ἀνάδοχον Ἑταιρίαν τὰς γραμμὰς καὶ τὰς διακλαδώσεις τὰς κατασκευασμένας. . . . ἐν ἣ εὐρίσκονται καταστάσει.

Ἡ ἀποκατάστασις καὶ αἱ ἀνακαινίσεις τῆς γραμμῆς συμφώνως πρὸς τὰ ἐγκριμένα ἢ ἐγκριθησόμενα σχέδια καὶ τομὰς ἔσονται εἰς βάρος τῆς ἀναδόχου Ἑταιρίας, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἐγείρῃ οὐδεμίαν ἀπαίτησιν, οὐδὲ νὰ ἀξιῶσιν οὐδεμίαν ἐπὶ οὐδενὶ λόγῳ ἀποζημίωσιν ».

« Κατὰ τὸ 13 ἄρθρ. τῆς ἰδίας συμβάσεως ἡ Ἑταιρία ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει δύναται νὰ ζητήσῃ μεταβολὴν τοῦ τιμήματος τῆς ἀκοπῆς εἰς ὃ συνήνεσεν, οἰαδήποτε καὶ ἂν ὦσιν ἢ τε φύσις τῶν ἔργων καὶ ἡ ἀπαιτηθεῖσα ποσότης αὐτῶν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς γραμμῆς ».

« Ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τῶν Συγγραφῶν ἡ Κυβέρνησις παραδίδει εἰς τὴν ἀνάδοχον Ἑταιρίαν ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτῆς καταστάσει τὴν γραμμὴν ὡς αὕτη εὐρίσκεται ἐκτελεσμένη. Ἡ ἀνάδοχος Ἑταιρία θὰ διορθώσῃ πάντα τὰ τυχόν σφάλματά της χωρὶς νὰ δύνηται αὕτη νὰ ἐγείρῃ οὐδεμίαν ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ Κράτους δι' οἰονδήποτε λόγον οὐδὲ νὰ αἰτήσῃ οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν ».

Ἡ Κυβέρνησις προσθέτει ἐπὶ πλέον ὅτι : «Ἐὰν ἡ θέσις τῆς Γέφυρας ἐφαίνετο ἀκατάλληλος εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἡδύνατο συμφώνως τῷ I. ἄρθρῳ τῶν Συγγραφῶν, πάντοτε νὰ προτείνῃ πρὸς ἔγκρισιν μεταλλαγὰς εἰς τὰ σχέδια καὶ τομὰς καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον IV τῶν ἰδίων Συγγραφῶν ἡδύνατο νὰ προτείνῃ μεταρρυθμίσεις εἰς τὰς ἐγκριθείσας μελέτας».

Ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι ἡ Ἑταιρία ἡδύνατο πράγματι νὰ ζητήσῃ τροποποίησιν τῆς γραμμῆς. Τοῦτο φαίνεται ὅτι δὲν ἐγένετο καὶ ἡ Ἑταιρία βεβαίως δὲν ἔκρινεν ἀναγκαίαν τοιαύτην τροποποίησιν δεδομένου ὅτι τὸ σύνολον τῶν ληφθέντων διὰ τὴν κατασκευὴν μέτρων δεικνύει βῆτι ἡ Γέφυρα ἐπὶ τοῦ Γοργοποτάμου ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀποπερατωθῇ τὸ ταχύτερον. Ἡ γέφυρα αὕτη ἦτο ἡ κλεις διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἄλλων δυσκόλων ἔργων πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Λαμίας, ὅπως τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τινος πραγματείας καταχωρηθείσης εἰς τὸ Génie Civil τῆς 18 Ἰουνίου 1910: «ἡ Γέφυρα τοῦ Γοργοποτάμου» καὶ συνταχθείσης ἀναμφιβόλως παρὰ μηχανικοῦ ἔχοντος σχέσεις μετὰ τῆς Ἑταιρίας. Ἐπίσης ἐν τῷ ζητήματι τῆς τροποποιήσεως τῆς γραμμῆς δέον νὰ λογισθῇ ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ ἐπιχείρησις εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἤδη τὴν γέφυραν καὶ ὅτι ἡ ἐγκατάλειψις τῆς χαράξεως θὰ ἐπέφερε σημαντικὴν ἐπαύξηση τῶν δαπανῶν. Ἐπὶ πλέον, ἡ κατόπιν ἐπιτυχία ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς γραμμῆς εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἦτο πλήρως ἐφικτή. Ἀλλὰ ἐπειδὴ οὐδεμία ἀπὸ μέρους τῆς Ἑταιρίας ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς τροποποίησιν τῆς γραμμῆς, εἶναι σήμερον ἀδύνατον νὰ γνωρίσῃ τις ἐὰν ἡδύνατό τις νὰ συμβουλευθῇ τοιαύτην ἀλλαγὴν, καὶ ἐπομένως οἱ Διαιτηταὶ δὲν δύναται ἐκ τοῦ λόγου τούτου νὰ χορηγήσωσιν ἀποζημιώσεις τινα τῇ Ἑταιρίᾳ. Αὕτη ἐπίσης δὲν δικαιούται εἰς ἀποζημιώσεις διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἦτο δυσχερεστέρα παρ' ὅτι προεβλέπετο.

Ἡ ὑποχρέωσις τῆς Ἑταιρίας ὡς πρὸς τοῦτο ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τῶν μνησθέντων ἀνωτέρω ἄρθρων τῆς Συμβάσεως καὶ τῶν Συγγραφῶν.

Τὸ ἄρθρ. 13 ἐκθέτει μετὰ πάσης ἀκριβείας τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ἑταιρίας. Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι τόσον σαφῆς καὶ ἀκριβῆς ὥστε πᾶσα ἐπ' αὐτῆς ἀμφιβολία εἶναι ὄλως ἀδύνατος.

Ἡ Ἑταιρία, ἥς ἡ διοίκησις εἶχε τὴν πείραν τῶν ἔργων τοῦ εἴδους τούτου, ἀνέλαβε, κατὰ τὴν γνώμην τῶν Διαιτητῶν, τὴν κατασκευὴν ἐν πλήρει γνώσει τῶν βαρέων ὑποχρεώσεων ὡς ἐδέχθη καὶ ὑπελόγησε βεβαίως ἐν τῷ τιμήματι ὅπερ ἐζήτησε τὸν κίνδυνον τῆς ζημίας, ὃν διέτρεχεν.

Ἡ Ἑταιρία ἀναγνωρίζει ἐπίσης, ὅτι ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ῥηθεισῶν διατάξεων τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τροποποιήσεις συναπαγούσας ἐπιπρόσθετον δαπάνην, τοῦτέστιν:

1^{ον} Νὰ φέρῃ ἀπὸ 32 μ² εἰς 81 μ², 20 τὴν ἐπιφάνειαν τῶν θεμελίων τοῦ μεσοβάθρου Ἀριθ. 1.

2^{ον} νὰ μετατρέψῃ εἰς μεσοβάθρον 0 τὸ ἀκρόβαθρον Πειραιῶς, φέρουσα συνάμα ἀπὸ 51 μ² εἰς 130 μ² τὴν ἐπιφάνειαν τῶν θεμελίων τούτου.

3^{ον} νὰ φέρῃ τὸ ἀκρόβαθρον Πειραιῶς κατὰ 28 μ. πρὸς τὰ ὄπισθεν μὲ ἐπιφάνειαν βάσεως 96 μ².

4^{ον} ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ λιθόδημητα μεσόβαθρα διὰ μεταλλικῶν τοιούτων καὶ νὰ προσθέσῃ νέον ἄνοιγμα 28 μέτρων.

καὶ 5^{ον} νὰ λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα εἰς τὰς τυχόν παρουσιαζαμένας ἐλλείψεις, μέτρα διὰ τὴν μελέτην τῶν ὁλοίων ἤθελε μὲν νὰ δηγηθῇ ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς παρατηρήσεως τῶν γεγονότων, ἀλλ' ὧν δὲν ἀνελάμβανε τὴν εὐθύνην εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ τῇ ἐπιβληθῶσι ταῦτα ὑπὸ τοῦ Ἑλέγχου.

Ἐκ τούτων ἡ Ἑταιρία ἀναγνωρίζει κατ' ἀρχὴν ὅτι εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν, συμφώνως ταῖς διατάξεσι τῆς Συμβάσεως, νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῶν τυχόν προσθέτων ἔργων ἅτινα θὰ προεκάλεῖ ἡ ἐπιχείρησις.

Ἡ Ἑταιρία ἐν τούτοις ἀρνεῖται νὰ παραδεχθῇ τὰ ἔξοδα τῶν προσθέτων ἐκτελέσεων, ἰδίως τῶν ἀκολούθων:

1^{ον} Ἔργα ἐξυγιάνσεως ἀξίας δρ. 169.877

2^{ον} Ἡ ἐκτέλεσις ἐν ὑποδομῇ τοῦ

ἀποβάθρου Πειραιῶς 220.661

3^{ον} Ἐπίσης τοῦ μεσοβάθρου 0. δρ. 118.333 καὶ ἀπαιτεῖ ἐπὶ πλέον τὴν ἐπιστροφὴν τῶν γενικῶν ἐξόδων καὶ τῶν τόκων.

Δεδομένου ὅτι ἡ ὑποχρέωσις τῆς Ἑταιρίας νὰ κατασκευάσῃ τὴν γέφυραν δι' ἔξοδον τῆς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς δυσκολοτέραις περιπτώσεσι, συμφώνως τῇ Συμβάσει, δὲν ἀμφισβητεῖται, θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει διὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν διαιτητῶν μόνον τὸ ζήτημα ἐὰν ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τὰ πρόσθετα ἔργα, ὧν τὴν πληρωμὴν ζητεῖ ἡ Ἑταιρία, προεκλήθησαν ἐκ τῶν ἀτέχνων καὶ ἐσφαλμένων τῆς Κυβερνήσεως διατάξεων ἢ ἐὰν ἔργα περιττὰ ἐπεβλήθησαν τῇ Ἑταιρίᾳ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης οἱ διαιτηταὶ ἐξετάζουσιν ἐν πρώτοις τὴν διακοπὴν τῶν ἔργων τοῦ μεσοβάθρου 1.

Τὸ ἔδαφος δὲν συνετέλει εἰς εὐχερῆ θεμελίωσιν τοῦ μεσοβάθρου 1. Συνίστατο τοῦτο ἐκ συμφύρματος μάργας, σχίστου, ἀργίλου καὶ ὀφίτου. Τὸ στερεὸν ἔδαφος ἔκειτο κάτωθεν τῶν

στρωμάτων τούτων εις αρκετὸν βάθος, περίπου 26 μ. κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας. Ἡ Ἐταιρία ἀπεφάσισε νὰ στηρίξη τὰ θεμέλια τοῦ μεσοβάθρου ἐπὶ τῶν ἄνω στρωμάτων εἰς μικρὸν βάθος, εἰς τὸ ὑψόμετρον 78.5 ἀξάνουσα τὴν ἐπιφάνειαν τῆς βάσεως. Ὁ Ἐλεγχος ἐθεώρησε τὴν λύσιν ταύτην ὡς ἀπραγματοποίητον. Ἀπῆλθε διὰ τὰ θεμέλια αὐξήσιν βάθους 7 μέτρων ἀλλὰ ἡ Ἐταιρία παρεῖδε τὴν ἀπαιτησὶν ταύτην καὶ ἐξηκολούθησε τὰ ἀρξάμενα ἔργα. Ἦρχισαν αἱ συζητήσεις αἰτινες εἰς οὐδεμίαν κατέληξαν συνεννόησιν καὶ τελικῶς τὰ ἔργα διὰ τῆς ἐνόπλου βίας διεκόπησαν καὶ ἡ ἐξακολούθησις αὐτῶν ἠμποδίσθη. Κατόπιν μακρῶν συσκέψεων συνεφωνήθη νὰ ζητηθῆ ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἡ γνώμη τοῦ Συμβουλίου τῶν Δημοσίων Ἔργων. Τοῦτο ἀπεφάνθη διὰ δύο ἐκθέσεων (Πρακτικὸν τῆς 27 Μαρτίου 1903 καὶ Πρακτικὸν τῆς 25 Ἀπριλίου 1903).

Ἐν τῇ πρώτῃ ἐκθέσει τὸ Συμβούλιον ζητεῖ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν κατασκευασθέντων θεμελιῶν καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐκ νέου μέχρι βάθους 26 μ. Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκθέσει ἡ πλειοψηφία τοῦ Συμβουλίου ἀπεφάσισε νὰ διατηρήσῃ τὸ ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας προβλεπόμενον βάθος τῶν θεμελιῶν, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει τὸ μέγα συμφέρον ὅπερ εἶχεν αὕτη νὰ συνεχίσῃ ταχέως τὰ ἔργα, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐπιμηκύνῃ τὴν γέφυραν διὰ νέου ἀνοίγματος 28 μ. καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὴν βάσιν τῶν θεμελιῶν ὡς ἐπίσης καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ταυτοχρόνως ἔργα ἀποξηράσεως τοῦ ὑπεδάφους καὶ νὰ κατασκευάσῃ τὸ μεσόβαθρον μεταλλικὸν ἀντὶ τοῦ λιθοδομήτου.

Ἡ Ἐταιρία ἧς ὁ σκοπὸς ἦτο νὰ διαβῆ τὴν κοιλάδα τὸ ταχύτερον ἐδέχθη τὴν δευτέραν λύσιν καὶ κατόπιν μακρῶν συζητήσεων ἐδήλωσε ῥητῶς: «ὅτι ἀνελάμβανε τὴν πλήρη εὐθύνην τοῦ ἔργου».

Τέλος ἔγραψε τῇ 14/27 Ἰουνίου 1903 πρὸς τὸν κ. Ὑπουργόν: «Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 1017 τῆς 10 Ἰουνίου 1903 ἐπιστολῆς σας καὶ συμμορφούμενοι τῇ ὑμετέρᾳ αἰτήσῃ, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω ὑμῖν ὅτι ἡ Ἐταιρία ἡμῶν δεχθεῖσα νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ὑπὸ τῆς πλειοψηφίας τοῦ Συμβουλίου τῶν Δημοσίων ἔργων ὑποδειχθέντα πρὸς στρώσει τῶν θεμελιῶν τῆς γεφύρας τοῦ Γοργοποτάμου, ἔργα, ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην τοῦ ἔργου τούτου».

Εἰς τὸ μεσόβαθρον 1, οὗτινος τὰ θεμέλια ἔμειναν εἰς τὸ ὕψος ὅπερ ἀρχικῶς προεβλέπετο, δὲν ἐπῆλθον βλάβαι. Ἡ Ἐταιρία ἀπαιτεῖ σήμερον διὰ τὴν διακοπὴν τῶν ἔργων 40.000 δρ. Κατ' ἀρχὴν οἱ διαιτηταὶ θεωροῦσι τὴν ἀξίωσιν ταύτην ὡς βάσιμον. Πράγματι ἐν τῇ παρουσίᾳ πε-

ριπτώσει ἡ ἀπαιτήσις τοῦ Ἐλέγχου νὰ αὐξήσῃ τὸ βάθος τῶν θεμελιώσεων κατὰ 7 μ. εἶναι ἄνευ οὐδενὸς πρακτικοῦ σκοποῦ. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ ἔφθιανον αἱ θεμελιώσεις εἰς βάθος ὅπερ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ ἐπαρουσίαζεν ὄρους ἐδάφους καλλιτέρους, μολον-ὅτι θὰ ἦξιναν ἀφ' ἑνὸς αἱ δαπάναι τῆς Ἐταιρίας καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ βάρος τοῦ μεσοβάθρου καὶ ἐντεῦθεν ὁ κίνδυνος τῶν καθιζήσεων. Ἐπομένως ἡ ἀρνησις τῆς Ἐταιρίας νὰ ἐκτελέσῃ τὸ μεσόβαθρον καθ' ὃν τῇ ἐπεβάλλετο τὸν τρόπον ἦτο κατὰ τὴν γνώμην τῶν διαιτητῶν δεδικαιολογημένη.

Ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Μαρκοπούλου, μέλους τοῦ Συμβουλίου, ἀναφέρεται ὀρθῶς κατὰ τὴν γνώμην τῶν διαιτητῶν ὅτι «βασίζομενος εἰς τὰς γενομένας ἐργασίας πρὸς καθορισμὸν τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους ἐξ ὧν ἐξάγεται ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦτο εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως καθ' ὅλην τὴν βάσιν τῶν θεμελιώσεων τοῦ περι οὗ ὁ λόγος μεσοβάθρου καὶ εἰς μέγα βάθος, ἀποφαίνομαι ὅτι καλῶς ἐξετελέσθη τὸ μεσόβαθρον τοῦτο καὶ χαρακτηρίζω τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐλέγχου γενομένην πρότασιν ὅπως ἐξακολούθησῃ ἡ θεμελίωσις μέχρι βάθους 7 μέτρων ἐπὶ πλέον ὡς μὴ ἔχουσιν πρακτικὸν σκοπὸν καὶ συνάμα ἐναντίαν πρὸς τοὺς κανόνας τῆς τέχνης».

Ἡ λίαν πρακτικὴ πρότασις ἡ γενομένη προηγουμένης ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας ὅπως ἐκτελέσῃ τὸ μεσόβαθρον σιδηροῦν ἀντὶ λιθοδομήτου, δὲν ἐγένετο κατ' ἀρχὰς δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἐλέγχου δι' αἰσθητικῶς λόγους ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς πρὸς τὸ Τεχνικὸν Συμβούλιον ἐπιστολῆς τῆς Ἐταιρίας τῆς 20 Μαρτίου/2 Ἀπριλίου 1903.

Ἡ μεταγενεστέρα ἐκτέλεσις ἔμεινεν ἐπομένως ἐν ταῖς μεγάλας αὐτῆς γραμμαῖς ὡς εἶχεν αὐτὴν προῖδει ἡ Ἐταιρία καὶ τὰ ἐξυγιαντικὰ ἔργα θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκτελεσθῶσι χωρὶς νὰ γίνῃ ἀνάγκη νὰ διακοπῶσι τὰ ἔργα.

Ὁ Ἐλεγχος ἐποιήσατο χρῆσιν τῆς ἰσχύος του ἐν τῇ παρουσίᾳ πέραν τοῦ ἐπιρεπομένου μέτρου καὶ οἱ διαιτηταὶ φρονοῦσιν ὅτι ὀφείλουσι νὰ ἐπιδικάσωσιν ὑπὲρ τῆς Ἐταιρίας, ἧς οἱ ὅροι τῆς κατασκευῆς ἐπαισηθῶς παρηλλάγησαν ἔνεκα τῆς ἀδικαιολογήτου κατὰ τὴν γνώμην τῶν διακοπῆς τῶν ἔργων, ἀποζημιώσιν ἣν ὀρίζουσιν εἰς 30.000 φρ.

Ἀφ' ἑτέρου ἡ Ἐταιρία διατείνεται ὅτι τὰ ἐξυγιαντικὰ ἔργα διὰ στοῶν, φρεάτων κτλ. ἅτινα ἡ Κυβέρνησις διέταξεν ἀπέβησαν ὄχι μόνον ἀνωφελῆ ἀλλ' ὅτι ἐπὶ πλέον συνέτεινον εἰς τὸ νὰ καταστρέψωσι τὴν ἰσορροπίαν τοῦ ἐδάφους καὶ ἐπομένως νὰ ἐπιφέρωσι τὰς παρατηρηθείσας κινήσεις εἰς τὰς λιθοδομάς. Ἐ-

πομένως αἱ συνέπειαι τῶν ἔργων τούτων κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἑταιρίας δὲν ἐπιβαρύνουσι αὐτήν.

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξετάζουσιν οἱ Διαιτηταὶ ἐπισταμένως ἐν τοῖς κατωτέρω.

Σημειωτέον ὅτι ἡ Ἑταιρία ἀπ' ἀρχῆς εἶχε σχηματίσει τὴν πεποιθησὶν περὶ τῆς ἀνάγκης τῶν ἔξυγιαντικῶν ἔργων. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς Ἑταιρίας τῆς 20 Μαρτίου/2 Ἀπριλίου 1903 πρὸς τὰ μέλη τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου, ὅπου ἐν τῇ σελ. 7 λέγεται: «Ἐξυγιαντικὰ ἔργα».

«Ἐνηργήσαμεν ἀποξηράνσεις τῆς ἐπιφανείας διὰ τὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἐκροὴν τῶν ὑδάτων ἅτινα δύναται νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰ ἐν κατασκευῇ ἐπιχώματα, καὶ εἴχομεν πάντοτε τὴν πρόθεσιν νὰ ἔξυγιάνωμεν δι' ἔργων ἀποστραγίσεως, ὀρυγματίων ἢ στοῶν μεγάλην ἐπιφάνειαν τῆς κλιτύος ἐφ' ἧς εὐρίσκονται αἱ θεμελιώσεις αὐται.

Διὰ τὰ ἐκτέλεση τις σοβαρὰν τούτων μελέτην, ἀνάγκη νὰ προβῆ εἰς διατρήσεις καὶ εἰς ἐρεῦνας, αἵτινες κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους δὲν εἶναι εὐκόλοι ἐπὶ τοσοῦτον ἐπικινδύνου ἐδάφους.

Ἐκ τῆς καταστάσεως τῶν πρᾶνῶν πέριξ τοῦ μεσοβάθρου 1, ἐβεβαίωθητε περὶ τῶν δυσκολιῶν ὡς παρουσιάζει τὸ ἔδαφος τοῦτο ὅταν εἶναι ὑγρὸν. Ἐπεβάλλετο ἐπομένως ἡ ἀνάγκη ὅπως περιμείνωμεν καλλιτέραν ὥραν τοῦ ἔτους πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης ταύτης καὶ σύνταξιν σχεδίου σοβαροῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων τούτων ἅτινα θὰ ὄσιν σημαντικὰ καὶ πολυδάπανα».

Εἰς τὴν σελ. 17^η τῆς αὐτῆς ἐκθέσεως ἀναφέρεται ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ὄρους τοῦ ἐδάφους ὅτι:

«Διὰ τὸ μεσόβαθρον I καὶ διὰ τὸ ἀκρόβαθρον Πειραιῶς ἡ Ἑταιρία ἐξετέλεσε διατρήσεις (φρέατα) μέχρι βάθους μέτρων 19⁶⁵ χωρὶς νὰ εὕρῃ διαφορὰν ἐδάφους, ὅπερ συνίσταται ἐκ σχιστώδους πρᾶσινου ἀργίλου, πολὺ σκληρῶς, εἰς ξηρὰν κατάστασιν· τοῦτο ἐκτιθέμενον εἰς τὸ ὕδωρ καθίσταται μαλακὸν καὶ μικρᾶς ἀντοχῆς».

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εἶναι βεβαίως ἀναγκαῖον νὰ συγκρατήσῃ τις ἢ ν' ἀπομακρύνῃ τὸ ὕδωρ ἀπὸ τοσοῦτον ἀμφιβόλου ἀντοχῆς ἐδάφους δι' ἔξυγιαντικῶν ἔργων, στοῶν, ὀρυγματίων κτλ.

Ἡ μέθοδος τῆς ἐκτελέσεως ἔχει ἐν τούτοις ἐνταῦθα μεγάλην σημασίαν, διότι δύναται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐπίσης ἔξυγιαντικὰ ἔργα ἅτινα νὰ ἔχωσιν ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα.

Τὸ ἀκρόβαθρον καὶ τὸ μεσόβαθρον 0 τῆς γεφύρας ἐξετελέσθησαν εἰς τὸ αὐτὸ περίπου

βάθος εἰς δ' καὶ τὸ μεσόβαθρον 1. Διὰ τοῦτο ἐν τῷ μεταξύ, ἔξυγιαντικαὶ ἐργασίαι ἰδίως ὑπὸ τύπον περιφερικῆς στοᾶς πέριξ τοῦ ἔργου, ἐξετελέσθησαν ἢ εὐρίσκοντο ἐν ἐκτελέσει, ὅτε κατὰ τὸν μῆνα Αὐγούστου 1904 καθιζήσεις παρετηρήθησαν εἰς τὸ μεσόβαθρον 0 καὶ εἰς τὸ ἀκρόβαθρον. Αὗται κατ' ἀρχὰς ἦσαν ἀσήμαντοι, ἐφαίνοντο ἐλαττούμεναι καὶ ὑπῆρχε μάλιστα ἐλπὶς ὅτι θὰ ἔπαιον. Ἐν τούτοις κατὰ τὰ ἔτη 1905 καὶ 1906 ὁ Ἐλεγχος ἀπήτησε τὴν ἐκτέλεσιν ἄλλων ἔξυγιαντικῶν ἔργων.

Εἰς τὰς ἐντόνους ταύτας ἐπιταγὰς ἡ Ἑταιρία ἀπήντησε διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς 14/27 Ὀκτωβρίου 1905 ὑπ' ἀριθ. 2004 ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ προβῶσιν εἰς τὰ ἔργα ταῦτα μετὰ μεγάλης προφυλάξεως. «Ἡ γνώμη ἡμῶν, γράφει ἡ Ἑταιρία, εἶναι ὅτι μετὰ μεγάλης προφυλάξεως πρέπει νὰ ἐγγίσωμεν τὰ μαργώδη ταῦτα ἐδάφη, διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν εἰσορὴν ἐν τῇ μάξῃ των τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος οἷτινες εἶναι οἱ ἐπικινδυνωδέστεροι τούτων ἐχθροὶ καὶ οὕτω δύναται τις νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἡ κίνησις ἣτις ἐσχάτως παρουσιάσθη, ἀλλ' ἦτις ἐν τέλει πολὺ ὀλίγον ἐπηυξήθη, θὰ παύσῃ ἀφ' ἑαυτῆς». Πράγματι κατὰ τὸν συνταχθέντα κατὰ τὸν 7βριον 1907 ἐν Λαμῖα πίνακα ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ τοῦ Ἐλέγχου, ὅστις μᾶς ὑπεβλήθη, καθιζήσεις ἐγένοντο μόνον 0.03 μ. εἰς τὸ ἀκρόβαθρον ἐν τῷ χρονικῷ διαστήματι μεταξύ 14 Ἀπριλ. 1905 καὶ 2 Ἀπριλ. 1906.

Κατόπιν ἐπανειλημμένων ἀπαιτήσεων τοῦ Ἐλέγχου ἡ Ἑταιρία ὑπέβαλεν ἐν τούτοις τὴν 8/21 Αὐγούστου 1906, σχέδιον διὰ τὰ ἔξυγιαντικὰ ἔργα ὅπερ ἐπονήθη ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ μηχανικοῦ τοῦ Ἐλέγχου. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ σειρᾶς φρεάτων πλησίον τῶν ἀκροβάθρων καὶ τοῦ κεντρικοῦ μεσοβάθρου 0 ἐν συνδυασμῷ μετὰ βαθείας στοᾶς ἣτις κατέληγεν ἐντὸς τῆς ὑφισταμένης περιφερικῆς στοᾶς.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου τούτου εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Αὐγούστου, διότι ὁ μηχανικὸς τοῦ Ἐλέγχου ἐθεώρει αὐτὴν ὡς κατεπίγουσαν, καὶ μάλιστα εἶχε ζητήσῃ τηλεγραφικῶς ἐκ τοῦ Ἐλέγχου τὴν ἄδειαν νὰ ἀρχίσῃ τὰ ἔργα πρὸ τῆς τυπικῆς ἐγκρίσεως τοῦ σχεδίου. Ἐν τούτοις ὀλίγον μετὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἔργων, παρετηρήθη, ὡς ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τῶν διαφόρων ἐγγράφων καὶ τῶν γραφικῶν πινάκων, σημαντικὴ ἐπαύξησις τῆς κινήσεως, ἰδίως εἰς τὰ ἀκρόβαθρα. Ἐνῶ δὲ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος ἡ καθιζήσις ἦτο περίπου 0,03 μ., αὕτη ἀνήλθεν εἰς 7 ἐκ. μ. ἀπὸ τῆς 2 Αὐγούστου 1906 μέχρι 12 Ἰανουαρίου 1907 καὶ μάλιστα ἐπηυξήθη ἀκόμη σημαντικῶς. Ἀπὸ τῆς

ιδίας ἡμερομηνίας τῆς 2 Αὐγ. 1906 μέχρι τῆς 9 7βρίου 1907 αἱ καθιζήσεις ἀνήλθον περίπου εἰς 32 ἑκατοστ. μ.

Ἐπομένως δύναται τις νὰ δεχθῆ μετὰ τινος πιθανότητος ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐξυγιαντικῶν τούτων ἔργων ἔσχε ἀσύμφορα ἀποτελέσματα καὶ ὅτι συνετέλεσεν εἰς τὰς ἐπικινδύνους διὰ τὰ μεσοβάθρα καθιζήσεις. Εἶναι λογικὸν ἡ Ἐταιρία νὰ ὑπέχη κυρίως τὴν εὐθύνην ὑποβάλλουσα πρὸς ἔγκρισιν τὸ περὶ ἀποστραγγίσεως σχέδιον ὅπερ ὡς φαίνεται ἔδωκε κακὰ ἀποτελέσματα. Ἄλλ' ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐξελέξεως τῆς ὑποθέσεως ὅτι τὸ σχέδιον ἐγένετο ἐκ συμφώνου καὶ κατόπιν εἰδικῆς ἀπαιτήσεως τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἐλέγχου. Φαίνεται ὅτι ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ σχεδίου ἐπλησίασεν ὑπὲρ τὸ δέον διὰ τῶν στοῶν τὰ ἐπαπειλούμενα μεσοβάθρα. Ἐνεκα τούτου δυνατὸν νὰ προῆλθε χαλάρωσις τοῦ ἐδάφους κάτωθεν τοῦ μεσοβάθρου καταστήσαν τοῦτο μαλακώτερον.

Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀέναντι τοσοῦτον ἀβεβαίων ὄρων ἐδάφους, ἦτο εἰς ἄκρον δύσκολον νὰ προείπη τις τὴν ἐπιτυχίαν καὶ νὰ ἐκλέξη τὴν ἀκριβῆ λύσιν.

Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει οἱ διαιτητὰὶ δὲν δύνανται ἐν τούτοις νὰ μὴ δεχθῶσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ἐν τινι μέτρῳ νὰ συμμετάσχη τῆς εὐθύνης τῆς ἐκτελέσεως. Εἶναι ἐπομένως δίκαιον ὅπως ἐπιβαρυνθῆ αὕτη μὲ μέρος τῶν δαπανῶν τῆς ἐκ νέου κατασκευῆς καὶ τῶν ἐξυγιάνσεων τῶν προβλεπομένων ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ Αὐγ. 1906, ὅπερ κατὰ τὴν γνώμην τῶν διαιτητῶν ἔσχε κακὰ ἀποτελέσματα καὶ ὅτι εἶναι σύμφωνα πρὸς τὴν εὐθυδικίαν ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἀναδεχθῆ τὸ 1/5 περίπου τῶν δαπανῶν τῆς ἐκτελέσεως τῶν μεσοβάθρων ἐν ὑποδομῇ καὶ πληρῶσῃ διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὴν Ἐταιρίαν τὸ ποσὸν δρ. 70,000.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ παράπονα τῆς Ἐταιρίας, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐκ νέου κατασκευῆς τοῦ μεσοβάθρου Ο καὶ τοῦ ἀκροβάθρου αἱ ἀπαιτήσεις τῆς Κυβερνήσεως ἦσαν ὑπερβολικαὶ καὶ ὅτι ὡς ἐκ τούτου ὑπέστη ζημίαν, οἱ διαιτητὰὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει θεωροῦσιν ὡς μέγα σφάλμα τὸ νὰ δεχθῆ τις τὴν πρότασιν τῆς Ἐταιρίας νὰ τοποθετήσῃ τὴν θεμελίωσιν τοῦ μεσοβάθρου Ο ἐπὶ τεσσάρων κχωρισμένων στηριγμάτων. Ἐν παρομοίαις περιπτώσεσιν ἐνιαία βάσις δι' ὅλον τὸ μεσοβάθρον δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ὀρθὴ λύσις.

Ὡσαύτως αἱ διαστάσεις τοῦ ἀκροβάθρου ὡς ταύτας ἀπήτησεν ἡ Κυβέρνησις φαίνονται κατάλληλοι. Φαίνεται πιθανὸν ὅτι τὰ ἐκτελεσθέντα ἔργα ὅπισθεν τοῦ ἀκροβάθρου κατὰ τὸ 1907 (Ἐπιστολὴ τῆς Ἐταιρίας τῆς 13/26

Αὐγ. 1907 Ἀριθ. 1597) δὲν ἔσχον ἐπιβλαβῆ ἐπῆρειαν. Ἄλλ' ὑφίστανται ἀμφιβολίαι ἐπὶ τοῦ σημείου ἐὰν τὰ ὅπισθεν τοῦ ἀκροβάθρου ἔργα δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὰ ἀποφύγη τις καὶ ἐὰν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐφάνη εἰς ἄκρον ἀπαιτητικῆ. Οἱ διαιτητὰὶ νομίζουσιν ὅτι ὀφείλουσι νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψει τὰς ἀμφιβολίας ταύτας. Μετὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ὅπως κατασκευασθῆ ἐκ νέου τὸ ἀκροβάθρον καὶ ἐκτελεσθῆ βαθύτερον ἡ θεμελίωσις μέχρι τοῦ στερεοῦ ἐδάφους, ἔδει νὰ θεωρηθῆ ὡς περιττὴ ἡ ἐκτέλεσις ἄλλων ἐξυγιαντικῶν ἔργων ὅπισθεν τοῦ ἀκροβάθρου.

Τὰ ἔργα ἀπήτησεν διὰ τῆς ἀπὸ 23 Μαΐου 1907 ἐπιστολῆς του δ κ. Ὑπουργός, ὅτε ἐνεκρίθησαν τὰ σχέδια διὰ τὴν στερεοποίησιν τοῦ ἀκροβάθρου πρὸς τὸ μέρος τοῦ Πειραιῶς. Ἐπομένως ἐπεβλήθη εἰς τὴν Ἐταιρίαν ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων τούτων.

Εἶναι ἀληθές ὅτι βραδύτερον ἡ Ἐταιρία γράφει ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς τῆς 13/26 Αὐγ. 1907. «Παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα νὰ εὐαρεστηθῆ νὰ ἐγκρίνη ἄνευ ἀναβολῆς τὸ σχέδιον τοῦτο, οὕτινος ἡ ἐκτέλεσις εἶναι κατεπείγουσα».

Ἐκ τούτων ἠδύνατό τις νὰ συμπεράνη ὅτι ἐν τῷ μεταξῷ ἡ Ἐταιρία ἤλλαξε γνώμην καὶ ὅτι ἐθεώρει ἤδη τὰ ἔργα ταῦτα ὡς ἀνάγκην ἐπείγουσαν. Οἱ διαιτητὰὶ νομίζουσιν ἐν τούτοις ὅτι εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἔδει νὰ δοθῆ ἡ ἔρμηνεία ὅτι, ἀφοῦ ἠνάγκασεν ἡ Κυβέρνησις τὴν Ἐταιρίαν νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἔργα ἦτο φυσικὴ συνέπεια τὸ ἐνδιαφερόμεν τὸ ὅποιον ἐδεικνυεν αὕτη ὅπως ἄρξεται ἄνευ ἀναβολῆς καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ταχύτερον ταῦτα, τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον οἱ μῆνες τοῦ θέρους καὶ τοῦ φθινοπώρου ἦσαν καταλληλότεροι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν. Θεωροῦσιν ἐπομένως δίκαιον ὅπως αἱ δαπάναι τῶν ἐξυγιαντικῶν τούτων ἔργων ὅπισθεν τοῦ ἀκροβάθρου Πειραιῶς τῶν μεταγενεστέρως αἰτηθέντων ἔργων τὰ ὅποια κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν δὲν ἦσαν ἀπολύτως ἀναγκαῖα, πληρωθῶσιν τῇ Ἐταιρίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἐπιδικάζουσιν αὕτη δρ. 59,529.

Λαμβάνοντες τὴν ἀπόφασιν ταύτην οἱ διαιτητὰὶ ἔχουσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ὡς ἐκ τῶν παρουσιασθεισῶν μεγάλων δυσκολιῶν κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς Γεφύρας, ἡ Ἐταιρία ὑπεβλήθη εἰς μεγίστας θυσίας, ἃς δὲν ἠδύνατο νὰ προΐδῃ. Ἡ Ἐταιρία ἔφερεν εἰς πέρας τὰ ἐκτάκτως δυσχερῆ ταῦτα ἔργα, χάρις εἰς τὴν μεγάλην αὐτῆς δραστηριότητα καὶ εἰς τὴν μεγάλην αὐτῆς τεχνικὴν ἱκανότητα. Εἶναι ἐπομένως δίκαιον νὰ μὴ ζητηθῆ παρ' αὐτῆς εἰμὴ μόνον ὅτι ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον.

Ἡ ἐπιδικαζομένη εἰς τὴν Ἑταιρίαν γενικὴ ἀποζημίωσις διὰ τὴν Γέφυραν τοῦ Γοργοποτάμου ἀνέρχεται εἰς τὸ ἑξῆς ποσόν:

Διὰ τὴν διακοπὴν τῶν ἔργων Δρ. 30.000	
Ποσὸν δι' ὃ εὐθύνεται ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ ὑποδομῇ	70.000
Διὰ τὰ μεταγενεστέρως ἀπαιτηθέντα ἔξυγιαντικὰ ἔργα	59.529

Ἐν συνόλῳ Δρ. 159.529

Ἐπεται συνέχεια.

ΕΡΓΑ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ

Συνέχεια

«Ἡ γνώμη τῶν πληθυσμῶν μετεβλήθη ριζικῶς καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη ἀντικατέστησε τὰς ἀντιδράσεις. Πολλοὶ Κοινότητες, ἐναντίαι ἄλλοτε, ἐκπεληγμένοι πρὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀναδασώσεως, προσοικειούμενοι, ἄλλως τε, καὶ διὰ τῆς μετριοφροσύνης καὶ τοῦ πνεύματος διαλλακτικότητος τῆς δασικῆς ὑπηρεσίας, ἐπιζητοῦσιν, αἱ ἴδιαι, τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων. Ἀποτελεῖ τοῦτο εὐτυχὴ οἰωνόν, ὅστις δὲν δύναται ἢ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν Διοίκησιν ὅπως ἐγκαρτερήσῃ ἐν τῇ χαραχθείσῃ ὁδῷ πρὸς ἀναγέννησιν τῶν ὄρεων καὶ σωτηρίαν τῶν πλουσίων πεδιάδων».

Λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς κατὰ μέγα μέρος ὀρεινῆς διαμορφώσεως καὶ τοῦ ὕδατογενοῦς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους, τὰ, ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς παρομοίων μέσων συστηματικῆς παρ' ἡμῖν καταπολεμήσεως τῆς πληγῆς τῶν χειμάρρων, ὠφελήματα ἐν τῷ τόπῳ, ἐκπολιτιστικὰ καὶ πλουτοπαραγωγικὰ, ἔσονται ἀνυπολόγιστα, καὶ δὲν δυνάμεθα ἢ ν' ἀναμένωμεν μετὰ πεπονηθείσεως ὅτι, ὑποκαθισταμένης, ὅσον οὐπώ, εἰς τὴν σημερινὴν ἔνδοξον περίοδον τῶν πολεμικῶν ἀγώνων, τῶν μεγαλυνάντων τὴν ἀγαπητὴν Πατριδα, τῆς περιόδου εἰρηνικῶν ἐκπολιτιστικῶν τοιοῦτων, ἐν τῶν κυριωτέρων μελημάτων τῆς Διοικήσεως τῆς μεζίνος Ἑλλάδος θέλει εἰσθαῖ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐθνικοῦ παραγόντος ἀντίληψις αὐτῆς.

Εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ τὸν χειμάρρον Λεωνιδίου ἔχομεν νὰ συστήσωμεν τὴν ἀποχὴν ἀπὸ πάσης ἐπαναλήψεως κατασκευῆς δαπανηρῶν φραγμάτων συγκρατήσεως τῶν φερτῶν ὑλῶν (barrages de retenue) ἐν τῷ εὐρύτερῳ πρὸς τὴν πεδιάδα τμήματι τοῦ λαίμου τοῦ χειμάρρου,

ὅποια φαίνονται ὑποδεικνύμενα ἐν τῷ μέχρι τοῦδε καταρτισθέντι τοπογραφικῷ χάρτι, διότι ἔχομεν νὰ κάμωμεν μὲ χειμάρρον καταφέροντα ὑπέρμετρον ἀμητῶν φερτῶν ὑλῶν, τοιοῦτον ὥστε τὰ τοιαῦτα φράγματα δέον νὰ πολλαπλασιάζωνται καὶ ἀνυψῶνται ἀενάως ἵνα λειτουργῶσιν ἐπιτυχῶς καὶ διότι ἡ κοίτη τοῦ χειμάρρου ἐν τῷ προκειμένῳ, τμήματι, πλήρης προσφάτων ἐναποθέσεων μεγάλου πάχους, δὲν παρέχει εὐνοϊκοὺς ὄρους θεμελιώσεως τῶν φραγμάτων.

Ἀντιθέτως ἡ ἰδέα νὰ κατασκευάσωμεν τὰ φράγματα ὑψηλότερον, ἐντὸς τῶν χαραδρῶν τῆς ὑδρογραφικῆς λεκάνης καὶ ζητήσωμεν ἀπὸ τὰ φράγματα ταῦτα κυρίως τὴν στερέωσιν τῶν ὄχθων, ἐξ ὧν προέρχονται αἱ φερταὶ ὑλαι, εἶναι λογικὴ. Στερεῦοντες τὴν πηγὴν τῶν ὑλῶν τούτων, προφυλάσσοντες ἀπὸ πάσης καταστροφῆς τοὺς ὄχθους, οἱ ὅποιοι τοὺς παράγουσιν, ἀναχαιτίζομεν τὸ κακὸν ἐν τῇ ρίζῃ του. Ἡ ἐλάττωσις τῆς ταχύτητος τῶν ὑδάτων, ἡ ἀναχαιτίσις τῶν ὑποσκαφῶν κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς κατὰ μῆκος τομῆς τῶν χειμάρρων, ἡ διαπλάτυνσις τῆς κοίτης, ἡ ἀπὸ τὸν πόδα τῶν πρῶτων ἀπομάκρυνσις τοῦ ρεύματος καὶ τέλος ἡ ὑποστήριξις τῶν ὄχθων διὰ τῶν σχηματιζομένων πρὸς τ' ἀνάτη προσχώσεων, εἰσὶ τὰ κυριώτερα ἀποτελέσματα τῶν φραγμάτων στερεώσεως (barrages de consolidation).

Τὸ σύστημα φραγμάτων στερεώσεως, συμπληρούμενον διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς φυτείας, ἀποτελεῖ κατὰ τὸν Michel Costa de Bastelica, τὴν ἐπιβεβλημένην τελειοποίησιν παντὸς σοβαροῦ σχεδίου ἀποσβέσεως χειμάρρου.

Τὰ φράγματα ταῦτα κατασκευάζονται ἐκ ξηρολιθιάς, εἰς ἃς θέσεις διαθέτουσι λίθους διαστάσεων ἐπαρκῶν διὰ τὴν τοῦ ἔργου στερεότητα, καὶ ἐφ' ὅσον τὸ ὕψος δὲν εἶναι σημαντικόν, τὸ πολὺ 4 μέτρων, τὸ δ' ἔργον δὲν εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τὸ νὰ ὑποφέρῃ, πρὸ τῆς προσχώσεως, ἰσχυρὰς ἐκ τῶν ἀνάτη πιέσεις, καὶ τέλος ὅταν δὲν ἀναπτύσσονται ὠθήσεις κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐγκαρσίας τομῆς. Καταφεύγουσι δὲ εἰς τὴν δι' ὑδραυλικῶν κονιάματος λιθοδομῆν εἰς πᾶσαν ἐναντίαν περίπτωσιν.

Ὅταν γίνηται χρῆσις λιθοδομῆς πρέπει νὰ ἐξοικονομῶνται ἐν τῷ σώματι τοῦ φραγματος ἔν ἀνοιγμα εἰς τὸ χαμηλότερον σημεῖον καὶ ἀποστάται. Ἡ πρόβλεψις αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκροὴν καὶ τὴν ἀποξήρανσιν τῆς ὀπισθεν προσχώσεως, ἡ ὅποια παρουσιάζει τότε σύστασιν ἐπαρκῆ ἵνα συγκρατηθῇ ὑπὸ ἀρκετὰς ἰσχυρὰς κλίσεις, ἐξ ὧν ἐξαφᾶται ἡ τῶν φραγμάτων ἀπόστασις ἐπὶ πλῆθος αἱ ἐπὶ τοῦ